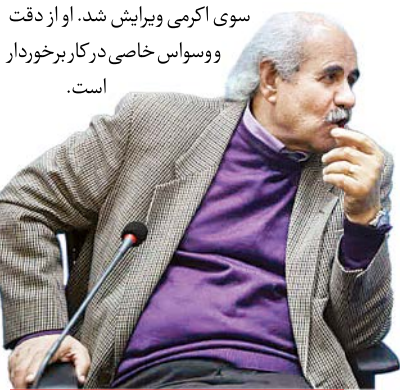

مراسم رونمایی از کتاب «فرهنگ توصیفی فلسفه علم»؛

«فلسفه علم» قبل و بعد از انقلاب مورد توجه بوده است

هم یکی از کارهایی است که به آن می پردازد. شاید جالب و عجیب باشد که حتی فلسفه سیاسی هم ترجمه کرده، با این که کتاب های مربوط به فلسفه علم معروف به دشوارنویسی است و ترجمه آن کار هر کسی نیست. مهمترین کتابی که در حوزه فلسفه بسیار به کار عموم می آید «درآمدی بر تحلیل فلسفی» از جان هاسپرس است که دکتر اکرمی ویرایش چهارم کتاب را ترجمه کرده و فکر می کنم زمانی که کتاب ترجمه شد، به عنوان یک متن مقدماتی که به کار عموم علاقه مندان به حوزه فلسفه می آید استفاده شد؛ چرا که تا آن روز ما چنین کتابی نداشتیم و این کتاب همه موضوعات فلسفی را دربر بگیرد. وی افزود: فارغ از این مقدمه کوتاه که موسی اکرمی درباره فلسفه تحلیلی و تحلیل فلسفی نوشته که این دو چه نسبتی با هم دارند، فکر می کنم پیشتر از خیلی مترجمان حوزه فلسفه اولین بار به این نکته اشاره کرد که فلسفه تحلیلی بیشتر از هر چیزی به عنوان یک روش استفاده می شود و فارغ از این که تبدیل به یک مکتب شود به روش فلسفی تبدیل شد. دقت دکتر اکرمی در این حوزه بسیار است. کتاب بعد از آماده سازی دوباره از سوی اکرمی ویرایش شد. او از دقت و وسواس خاصی در کار برخوردار است.

فرهنگی انجام داد و سعی کرد بیشتر واژگان را از کتاب های گوناگون بیآورد. اینها نشان دهنده سلیاق گوناگون مترجمان ما در ترجمه است. البته تا آن روز هنوز استاندارد سازی اتفاق نیفتاده بود. به نظر من، ما به مجموعه نسبتا استاندارد می که به روش ویژه و خاصی این واژگان با معادل هایشان انتخاب شود، نرسیده ایم. این نویسنده و مترجم با اشاره به این که نوشتن فرهنگ نامه فلسفه علم دغدغه اش بوده، گفت: نمی دانستم چه باید کرد. پروژه هایم در مؤسسه ای که کار می کردم به شکلی تعطیل شده بودند و نشد این پروژه را ادامه دهم و همین امر اجازه نداد در این زمینه تألیف داشته باشم. برای همین تصمیم به ترجمه کتاب «فرهنگ توصیفی فلسفه علم» از اساتیس سیلوس گرفتم. این اثر با این که جامع نیست، ولی نیازهای جامعه علمی و دانشجویان را تأمین می کند. فلسفه علم بعد از انقلاب و قبل از انقلاب اسلامی مورد توجه جامعه علمی بوده و فیلسوف های علم توانستند نقش های مهمی ایفا کنند.

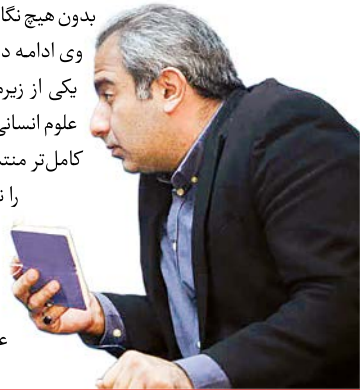
این نویسنده و مترجم با بیان این که زبان قابلیت های خاص خودش را دارد و ما باید این قابلیت ها را به کار بگیریم، ادامه داد: با توجه به این نگاه تلاش کردم برای تک تک واژگان فلسفه علم یک کلمه انتخاب کنم. من همیشه به ریشه واژه در زبان مبدأ و واژه ای که می خواهم انتخاب کنم، توجه دارم. حتی المقدور تلاش می کنم اگر قرار است واژه ای بسازم، فارسی و سابقه آن در دهخدا موجود باشد. با این حال واژه سازی اتفاق نیفتاده اما معمولاً واژه ها چه به لحاظ محتوا و چه به لحاظ زبانی با وسواس زیادی انتخاب شده است.

✎ معادل سازی واژگان کار ویژه دکتر اکرمی در کتاب است

مرتضی کارد؛ مدیرمسئول انتشارات هرمس نیز در ادامه این آیین گفت: گستره و گوناگونی فعالیت های اکرمی در طول سال های گذشته خیلی زیاد است و فلسفه

نشست رونمایی از کتاب «فرهنگ توصیفی فلسفه علم» با حضور دکتر موسی اکرمی؛ مترجم کتاب و مرتضی کارد؛ مدیر انتشارات هرمس در خانه کتاب و ادبیات ایران برگزار شد. در ابتدای این نشست موسی اکرمی درباره علاقه اش به نوشتن کتاب درباره فلسفه، گفت: سال ها به فلسفه علم علاقه مند بودم و تمایل داشتم کتابی در زمینه فلسفه علم تألیف کنم. همچنین می خواستم یک فرهنگ واژگان فلسفه علم به طور خاص و به شکل عام داشته باشم. سال ها قبل از این که داریوش آشوری کتابش را تألیف کند، تمایل به نوشتن چنین کتابی داشتم پس شروع به جمع آوری واژگانی کردم تا بتوانم آنها را معادل سازی کنم. مجموعه معادل هایی که مترجمان گوناگون در برابر فلسفه علم قرار دادند در مجموعه ای گردآمده که گام اولش را آشوری قبل از انقلاب اسلامی برداشته است؛ در واقع واژگان فلسفه و علوم اجتماعی را هم از انگلیسی به فارسی و هم از فارسی به انگلیسی استخراج کرده که بسیار تأثیرگذار و ارزنده است. کاری که او انجام داد این بود که معادل هایی را که مترجمان کشور برای واژگان این حوزه ها انتخاب کرده بودند، بدون هیچ نگاه نقد آمیزی منتشر کرد.

وی ادامه داد: بعد از انقلاب اسلامی یکی از زیرمجموعه های پژوهشگاه علوم انسانی، روایت دیگری به شکل کامل تر منتشر کرد که شاید خودش را نتوانست آنچنان که باید به جامعه بشناساند. ولی روایت سوم را ماری ویرجینا در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات

در نشست «انبوه سازی ادبیات ترجمه ای کودکان و نوجوانان» عنوان شد

سوژه داریم، اما نحوه ارائه آن را بلد نیستیم!

اسلامی شاهد رشد کتاب های تألیفی باشیم. عمیق ادامه داد: در دهه دوم بعد از انقلاب با برگزاری نمایشگاه کتاب فرانکفورت و دیگر نمایشگاه های بین المللی، ناشران حوزه کودک و نوجوان ناگزیر به تألیف و ترجمه کتاب های علوم و فنون در حوزه کودک و نوجوان در کنار ادبیات داستانی شدند و شاهد آن بودیم که ۶۰ درصد از کتاب های حوزه کودک و نوجوان را کتاب های تألیفی و ۴۰ درصد را کتاب های ترجمه ای تشکیل می دادند که یک وضعیت خوب تلقی می شد.

وی بیان کرد: در دهه سوم بعد از پیروزی انقلاب اسلامی هم شاهد بودیم ۲۰ درصد از کتاب های حوزه کودک و نوجوان را آثار تألیفی و ۸۰ درصد از کتاب های این حوزه را ترجمه های سفید تشکیل می دادند که بدترین سال ها برای حوزه کتاب کودک و نوجوان در ایران تلقی می شود. در دهه چهارم پس از انقلاب، وضعیت بهتری را تجربه کردیم. ناشرانی وارد حوزه کودک و نوجوان شدند که حرفی برای گفتن داشتند. بدون در نظر گرفتن کتاب های سفید و گیشه ای که اصلاً کتاب به حساب نمی آیند، می شود گفت در این دوره ۴۵ درصد کتاب های این حوزه تألیفی و ۵۵ درصد کتاب های ترجمه ای بودند. سودجویی برخی ناشران و مترجمان کم سواد باعث شده ۸۰ درصد از کتاب های علوم و فنون حوزه کودک پر از غلط باشند. این مترجم در بخش دیگری از سخنان خود گفت: نفوذ فرهنگی یک کشور بر کشور دیگر براساس داشته های آن است. برخلاف کشورهای غربی که از سوژه تهی هستند، ما سوژه داریم، اما نحوه ارائه آن را بلد نیستیم. در بحث انبوه سازی ادبیات ترجمه ای کتاب کودک و نوجوان، در بخش کتاب های علمی، هرچقدر ترجمه داشته باشیم، کسی توان ایراد گرفتن ندارد، چرا که ما چه بخواهیم و چه نخواهیم به لحاظ پیشرفت فنون از دیگر کشورها چند سال عقب هستیم. اما در بحث داستان کودک، قضیه کمی متفاوت است و در این زمینه هر قدر کتاب های تألیفی بیشتری داشته باشیم، مطلوب تر خواهد بود.

عمیق در پایان بیان کرد: ما برخلاف سایر کشورهای ناماد سازی نداریم و در این زمینه از سایر کشورها عقب تر هستیم. علاوه بر این، با توجه به وضعیت قیمت کاغذ و کتاب، سبد خانواده های ایرانی از کتاب خالی شده و با توجه به ارزش پول ملی، در زمینه حق نشر هم مشکلاتی داریم.

چون تألیف داریم به ترجمه نیازی نداریم. در واقع نمی شود در دنیا دیوار کشی کرد، چرا که فرهنگ ها از هم تأثیر می پذیرند. در حوزه ترجمه باید با احتیاط عمل کنیم، به دلیل این که در حوزه ترجمه، شاهد برخی کتاب ها هستیم که با مخاطب ایرانی سنخیت ندارند. این مترجم کتاب های کودک و نوجوان گفت: تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی با سلیبی از کتاب های ترجمه ای روبه رو بودیم که باعث شد هویت خودمان را فراموش کنیم و تقریباً کتاب تألیفی نداشته باشیم. در دهه اول بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، با این که تعداد ناشران حوزه کودک و نوجوان بسیار کم و محدود بود، ۷۵ درصد از کتاب های حوزه کودک تألیفی و ۲۵ درصد آنها ترجمه ای بودند. همچنین با توجه به این که در هر انقلابی شاهد دگرگونی در همه زمینه ها از جمله فرهنگ و هنر هستیم، طبیعی است در دهه اول بعد از پیروزی انقلاب

نشست «انبوه سازی ادبیات ترجمه ای کودکان و نوجوانان» شنبه (بیست و یکم آبان ماه ۱۴۰۱) با حضور مجید عمیق و منصوره مصطفی زاده بادیبری سمیه عظیمی ستوده در خانه کتاب و ادبیات ایران برگزار شد. در ابتدای این نشست، منصوره مصطفی زاده گفت: ترجمه پنجره ای را رو به جهانی دیگر برای ما باز می کند و اگر میلیون ها اثر تألیفی در کشور داشته باشیم، باز هم نیاز به ترجمه داریم. تجربه ای که از طریق ترجمه منتقل می شود، منحصر به فرد است.

وی افزود: درست است که ساختار کتاب تألیفی و کتاب ترجمه متفاوت است، ولی باز هم ترجمه ارزشمند است و درباره این که چه مقدار نیازمند کتاب های ترجمه ای در حوزه کتاب کودک هستیم، نظرات متفاوتی وجود دارد. این نویسنده در بخش دیگری از سخنان خود بیان کرد: به واسطه ورود برخی از ناشران کتاب های کنکور با پشتوانه های مالی خوب و سودجویی های این دسته از ناشران، در نتیجه همکاری آنها با مترجمان کم تجربه و بعضاً کم سوادی که نه به زبان مبدأ و نه به زبان مقصد تسلط داشتند، شاهد آسیب هایی به حوزه کتاب کودک هستیم. مصطفی زاده در پایان گفت: در برخی از زمینه ها ما هیچ گونه تألیفی نداریم. زمینه برای نویسندگان آماده است که به موضوعات مغفول مانده بپردازند و با توجه به روند طی شده در این سال ها، اکنون فرصتی طلایی برای پرورش یک نسل جدید از تألیف کنندگان وجود دارد.

✎ فرهنگ ها از هم تأثیر می پذیرند

در ادامه مجید عمیق، مترجم کتاب های حوزه کودک بیان کرد: کودکان و نوجوانان، سرمایه های کشور هستند، در نتیجه حوزه کتاب کودک و نوجوان عرصه بسیار مهمی است. وی افزود: ترجمه و تألیف دو حوزه متفاوت هستند و نمی شود گفت

